

BOL ALEBO NEBOL SVÄTOPLUK KRÁĽOM?

JÁN STEINHÜBEL

Profesor Martin Homza sa podujal obhájiť titul „kráľ“ pre veľkomoravské knieža Svätopluka I., ktorý pred časom zdobil dielo sochára Jána Kulicha umiestnené na Bratislavskom hrade. Keďže v ceste mu stojí môj posudok, ktorý sa kriticky zaoberá (dnes už odstráneným) titulom „*kráľ starých Slovákov*“ v nápise na podstavci tejto sochy, pokúsil sa s ním vysporiadať na stránkach *Historického časopisu*. Aby sme nepochybovali, že „*ide o atraktívnu tému*“, tak Homza hneď v prvých riadkoch spomenul niektoré literárne, hudobné a výtvarné diela.¹ Potom (na strane 657) vytiahol neomylnú tézu, ktorou je „*osoba Svätopluka I., pôvodne nitrianskeho, neskôr moravského a napokon kráľa Slovanov*“. Svätopluk je preňho od začiatku až do konca, stále a nepretržite kráľ. To vyslovuje ako dogmu a tejto dogme na nasledujúcich stranách všetko prispôbuje a podriaďuje.

Homza sa (na strane 657-658) sťažuje, že „*diskusia, ktorá... o tomto panovníkovi v poslednom čase na Slovensku prebehla*“, bola „*nie celkom komplexná a už vôbec nie kompetentná*“. Niekoľkých nekompetentných aj vymenoval. Sú to Ján Steinhübel, Tatiana Štefanovičová, Štefan Holčík a Vladimír Turčan. Prečo ich vyhlásil za nekompetentných, to nám nechce prezradiť: „*Nie je naším cieľom skúmať dôvody, ktoré viedli týchto ľudí uvažovať spôsobom, ktorý predviedli.*“ Homza však nemusí nič namáhavo skúmať, dôvod bol predsa jasný. Bola to nehorázna Kulichova socha znázorňujúca Svätopluka, ktorá poslúžila ako bombastická predvolebná kortešačka jednej politickej strany. Hneď nato (na strane 658) si Homza výdatne zakonšpiroval. Odhalil, že „*svätoplukovská téma*“ vedie „*najrozličnejšie ideové a náboženské zoskupenia často k nekompetentným, ba až absurdným záverom*“ a obvinil médiá z rozduchávania toho, čo tieto záhadné „*zoskupenia*“ stihli až do dnešného dňa nastvárať. Tak došlo „*k fatálnemu splošteniu postavy Svätopluka I. ako takého*“ a to vyústilo „*v pokrivenom povedomí o tomto panovníkovi*“. Súčasťou tohto sprisahania je samozrejme aj môj posudok.

Homza (na strane 659) kritizuje moju argumentáciu: „*Domnievame sa totiž, že je predovšetkým účelová, to jest písaná na objednávku a nerešpektujúca základné metodologické princípy pri výbere a hodnotení faktov.*“ Ak Homza tvrdí, že môj posudok je účelový, tak musí dokázať, že je nejakým spôsobom prispôbovaný, a teda vlastne nepravdivý. Ak to nedokáže, tak obvinenie z účelovosti padá na jeho hlavu. Ak Homza píše, že som nerešpektoval „*metodologické princípy*“, tak prečo nenapíše aké?

Rex

Homza sa vyjadruje nepresne, keď o mne (na strane 659) tvrdí: „*Svoje odmietnutie postavil najmä na vyvrátení dvoch historických dokladov, ktoré môžu dosvedčovať Svätoplukov kráľovský titul: 1) Titul ‚rex‘ pre Svätopluka v pápežskom liste z roku 885 a 2)*

1 Nespomenul napríklad román *Svätopluk* od Ladislava Nádaši-Jégého, ktorý vyšiel roku 1928, ani trojzväzkový román *Svätopluk* od Milana Ferka, ktorý vyšiel roku 1975.